

PROVIMI I MATURËS SHTETËRORE 2022
ME ZGJEDHJE

SKEMA E VLERËSIMIT

LËNDA: GJEOGRAFI

VARIANTI A

Përgjigjet e sakta për çdo pyetje të testit

Pyetja 1	C	1 pikë
Pyetja 2	B	1 pikë
Pyetja 3	D	1 pikë
<i>Pyetja 4</i>	D	1 pikë
Pyetja 5	A	1 pikë
Pyetja 6	B	1 pikë
Pyetja 7	B	1 pikë
<i>Pyetja 8</i>	C	1 pikë
Pyetja 9	A	1 pikë
Pyetja 10	B	1 pikë
Pyetja 11	C	1 pikë
<i>Pyetja 12</i>	A	1 pikë
Pyetja 13	B	1 pikë
Pyetja 14	A	1 pikë
Pyetja 15	D	1 pikë
<i>Pyetja 16</i>	B	1 pikë
Pyetja 17	A	1 pikë
Pyetja 18	A	1 pikë
Pyetja 19	C	1 pikë
<i>Pyetja 20</i>	D	1 pikë

Pyetja 21

a) **1 pikë**
projeksioni konik

1 pikë Nëse gjen llojin e projekcionit

OSE

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

b) **1 pikë**

Meridianët janë vija të drejta që dalin nga një pikë e vetme dhe të baraslarguara nga njëri-tjetri, ndërsa paralelet paraqiten në formë harqesh.

1 pikë Nëse gjen se si janë paraqitur meridianët dhe paralelet.

OSE

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 22

a) **1 pikë**
Fronti i ftohtë

1 pikë Nëse gjen llojin e frontit atmosferik.

OSE

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

b) **2 pikë**

Formimi: Fronti i ftohtë krijohet kur ajri (masa ajrore) i ftohtë zhvendoset në drejtim të ajrit të ngrohtë. Ajri i ftohtë si më i dendur, i rëndë dhe i fuqishëm, kur lëviz, e detyron ajrin e ngrohtë të ngrihet lart me shpejtësi si në figurë.

Moti që sjell: Për shkak të ngritjes me shpejtësi të ajrit të ngrohtë, avujt kondensohen më shpejt duke formuar re dhe mot me reshje të dendura e të furishme.

2 pikë Nëse shpjegon formimin e frontit të ftohtë dhe përcakton llojin e motit që ai sjell.

OSE

1 pikë Nëse shpjegon vetëm formimin e frontit të ftohtë pa përcaktuar llojin e motit që sjell **OSE** përcakton vetëm llojin e motit që sjell.

OSE

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 23

Model përgjigjeje

a) **1 pikë**
Erërat e qarkullimit të përgjithshëm/ Erërat e përhershme

1 pikë Nëse përcakton faktorin kryesor të formimit.

OSE

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

b) **2 pikë**

- Forca Koriolis.
- Shpërndarja e kontinenteve.
- Konfiguracioni i brigjeve detare.
- Etj.

2 pikë Nëse jep dy nga arsyet.

- 1 pikë** Nëse jep një nga arsyet.
OSE
0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 24 2 pikë**Model përgjigjeje**

- Korja kontinentale ndërtohet nga shkëmbinj me moshë më të vjetër, ndërsa ajo oqeanike me shkëmbinj me moshë më të re.
- Korja kontinentale ka trashësi më të madhe se korja oqeanike.
- Korja kontinentale ndërton kontinentet ndërsa korja oqeanike fundin e oqeanëve.
- Përbërja e shkëmbinjve që i ndërtojnë është e ndryshme si: granitet për koren kontinentale dhe bazaltet për atë oqeanike.
- Etj.

2 pikë Nëse shkruan dy nga dallimet midis kores kontinentale dhe asaj oqeanike.

OSE

1 pikë Nëse shkruan një nga dallimet midis kores kontinentale dhe asaj oqeanike.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

Pyetja 25

a) **1 pikë**

Erozion.

1 pikë Nëse emërton saktë veprimtarisë gërryese të lumit.

OSE

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

b) **2 pikë**

- Lumi ka shumë ujë (ushqim i lumit është i bollshëm, reshje të shumta, rrjedhja ujore e madhe, etj.).
- Pjerrësia e madh e shtratit të lumit.
- Shpejtësia e madhe e rrjedhjes;
- Trualli (përbërja shkëmbore) ku kalon lumi është i ndërtuar nga shkëmbinj të butë.
- Mungesa e bimësisë.
- Etj.

2 pikë Nëse shkuan dy nga kushtet.

OSE

1 pikë Nëse shkuan një nga kushtet.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 26 3 pikë**Model përgjigjeje**

- Përfshin gadishullin Skandinav, të Jutlandës, ishullin e Islandës e arkipelagun danez
- Laget nga Oqeani i Ngrirë i Veriut, deti Barent, oqeani Atlantik (Deti i Veriut, Norvegjisë, Deti Baltik)
- Vija bregdetare është mjaft e copëtuar.
- Mbizotërojnë fjordet dhe gjurmë të tjera të veprimtarisë së akullnajave.
- Dallohet për aktivitet vullkanik dhe për gejzerët.
- Relievi malor përfaqësohet nga malet e vjetra Skandinave.
- Relievi fushor shtrihet në lindje të rajonit dhe gjatë gadishullit të Jutlandës.
- Klima përgjithësisht është e ftohtë ndërsa në brigjet e Atlantikut ajo zbutet për shkak të ndikimit të rrymës së Golfstrimit.

- Hidrografi shumë të pasur.
- Bimësi e pasur pyjore
- Etj.

3 pikë	Nëse shkruan tri nga veçoritë;
OSE	
2 pikë	Nëse shkruan dy nga veçoritë;
1 pikë	Nëse shkruan një nga veçoritë;
0 pikë	Nëse përgjigjet gabim OSE nuk përgjigjet fare

Shënim: Nëse nxënësi jep përgjigje të tjera që nuk janë parashikuar në skemë, por që komisioni i quan të sakta, do të marrë pikët që meriton.

Pyetja 27 (a) 3 pikë

Model përgjigjeje

- Në piramidën e vitit 2021 ka ndodhur ulja e numrit të lindjeve në krahasim me atë të vitit 1950.
- Në piramidën e vitit 2021 kemi pakësim të dukshëm të grupmoshës nën moshën e punës (0-15 vjeç) krahasuar me piramidën e vitit 1950.
- Në piramidën e vitit 2021 kemi rritje të jetëgjatësisë, të grupmoshës mbi 65 vjeç, krahasuar me piramidën e vitit 1950.
- Në piramidën e vitit 2021 kemi rritje të moshës mesatare të popullsisë, krahasuar me piramidën e vitit 1950.
- Në piramidën e vitit 2021 vihet re plakja e popullsisë krahasuar me piramidën e vitit 1950.
- Etj.

3 pikë	Nëse përcakton saktë tre ndryshime midis piramidave.
OSE	
2 pikë	Nëse përcakton saktë dy nga ndryshimet midis piramidave.
1 pikë	Nëse përcakton saktë një nga ndryshimet midis piramidave.
0 pikë	Nëse përgjigjet gabim OSE nuk përgjigjet fare.

Pyetja 27 (b) 1 pikë

- Ulja e nivelit të lindshmërisë
- Rënia e fertilitetit.
- Kontrolli i lindjeve.
- Rritja e nivelit të jetesës, mirëqënies.
- Përmirësimi i kujdesit shëndetësor.
- Përmirësimi i standardeve të jetesës.
- Niveli i lartë i emigracionit.
- Etj.

1 pikë	Nëse shkruan një nga arsyet e ndryshimeve midis piramidave
OSE	
0 pikë	Nëse përgjigjet gabim OSE nuk përgjigjet fare.

Pyetja 28
Model përgjigjeje

3 pikë

- Arritjet teknologjike, përvetësimi i teknologjive të reja.
- Fryma e fortë e arritjes dhe sipërmarrjes.
- Të punuarit fort (tradita e punës) për të përballuar mungesën e burimeve natyrore dhe pozitën ishullore të largët.
- Shpenzime të pakta ushtarake.
- Eksporti i mallrave cilësore.
- Sistemi i fuqishëm arsimor.
- Japonia nuk ka qenë asnjëherë e kolonizuar e nuk vuajti pasojat e këtij kolonizimi.
- Besnikëria.
- Etj.

- 3 pikë** Nëse shkruan tri nga arsyet.
OSE
2 pikë Nëse shkruan dy nga arsyet.
1 pikë Nëse shkruan një nga arsyet.
0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

Shënim: Nëse nxënësi jep përgjigje të tjera që nuk janë parashikuar në skemë, por që komisioni i quan të sakta, do të marrë pikët që meriton.

Pyetja 29
Model përgjigjeje

2 pikë

- Faktorët natyrorë, kushtet natyrore, faktorët fiziko-gjeografikë.
- Faktorët ekonomiko-shoqërorë.
- Faktorët demografikë.
- Faktorët historikë.
- Faktorët politikë.
- Etj.

- 2 pikë** Nëse shkruan dy nga faktorët që ndikojnë në shpërndarjen gjeografike të popullsisë.
OSE
1 pikë Nëse shkruan një nga faktorët që ndikon në shpërndarjen gjeografike të popullsisë.
OSE
0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Shënim: Nëse nxënësi jep përgjigje të tjera që nuk janë parashikuar në skemë, por që komisioni i quan të sakta, do të marrë pikët që meriton.

Pyetja 30 (a)   **1 pikë**

Model përgjigjeje

Amerika Qendrore/Amerika e Mesme

- 1 pikë** Nëse gjen rajonin e treguar në hartë;
OSE
0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

Pyetja 30 (b) 1 pikë

- Antilet e Mëdha

OSE

- Antilet e Vogla

OSE

- Bahamas

1 pikë Nëse emërton një nga arkipelagët kryesorë të rajonit;

OSE

0 pikë Nëse përgjigjet gabim OSE nuk përgjigjet fare

Pyetja 30 (c) 1 pikë

Qytetërimi Maja

OSE

Qytetërimi Actek

1 pikë Nëse emërton saktë një nga qytetërimet.

OSE

0 pikë Nëse përgjigjet gabim OSE nuk përgjigjet fare

Pyetja 31 (a) 1 pikë

Model përgjigjeje

1956-1960

1 pikë Nëse gjen periudhën ku shtimi natyror i popullsisë në Shqipëri është më i lartë;

OSE

0 pikë Nëse përgjigjet gabim OSE nuk përgjigjet fare.

Pyetja 31 (b) 1 pikë

Model përgjigjeje

- Rritjen e numrit të popullsisë.
- Mbizotërimin e moshës mesatare të re të popullsisë
- Mbizotërimin e moshave të reja të popullsisë.
- Rritjen e krahut të punës
- Etj.

2 pikë Nëse shkruan dy nga ndikimet.

OSE

1 pikë Nëse shkruan një nga ndikimet.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim OSE nuk përgjigjet.

Pyetja 31 (c) 1 pikë

Model përgjigjeje

- Rënia e lindshmërisë.
- Rritja e emigracionit.
- Planifikimi familjar.
- Arsimimi i gruas.
- Rritja e moshës së martesës.
- Lejimi i abortit.

- Etj.
- 1 pikë** Nëse jep një nga arsyet.
- OSE**
- 0 pikë** Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Shënim: Nëse nxënësi jep përgjigje të tjera që nuk janë parashikuar në skemë, por që komisioni i quan të sakta, do të marrë pikët që meriton.

Pyetja 32 (a)   **1 pikë**
Model përgjigjeje

Popullsia banuese në fshat

OSE

Popullsia në vendbanimet rurale.

- 1 pikë** Nëse shkruan saktë popullsisë mbizotëruese;
- OSE**
- 0 pikë** Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

Pyetja 32 (b)   **1 pikë**

Model përgjigjeje

- Ndryshoi në favor të popullsisë banuese në qytet, pra shumica e popullsisë jeton në qytet.

OSE

- Ndryshim të raportit të popullsisë banuese në qytet me atë banuese në fshat, në favor të popullsisë banuese në qytet.

- Etj.

1 pikë Nëse shkruan ndryshimin.

OSE

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

Pyetja 32 (c)   **1 pikë**
Model përgjigjeje

- Lëvizja e lirë e popullsisë pas ndryshimeve të vitit 1990.

- Mundësi më të mira punësimi në qytet.

- Mundësi më të mira arsimimi në qytet.

- Ofrimi i shërbimeve më cilësore në qytet.

- Mungesa e shërbimeve dhe kushtet jo të përshtashme për jetësë në zonat rurale

- Etj.

1 pikë Nëse përcakton një nga faktorët.

OSE

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Shënim: Nëse nxënësi jep përgjigje të tjera që nuk janë parashikuar në skemë, por që komisioni i quan të sakta, do të marrë pikët që meriton.

Pyetja 33   **3 pikë****Model përgjigjeje**

- Shtrihen në perëndim të lugu të Matit.
- Kanë drejtim veriperëndim-juglindje.
- Kanë ndërtim gjeologjik të larmishëm: magmatikë, gëlqerorë e terrigjenë.
- Përbëhet nga dy vargje malore.
- Lartësia më e madhe arrihet në Malin me Gropa.
- Gjendet tarraca detare e Dajtit.
- Ka forma të ndryshme karstike.
- Gjendet lugu i Vilzës.
- Etj.

3 pikë   Nëse jep tri nga karakteristikat.

OSE

2 pikë   Nëse jep dy nga karakteristikat.

1 pikë   Nëse jep një nga karakteristikat.

0 pikë   Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Shënim: Nëse nxënësi jep përgjigje të tjera që nuk janë parashikuar në skemë, por që komisioni i quan të sakta, do të marrë pikët që meriton.

Pyetja 34 (a)   **1 pikë****Përgjigje**

Kodrat e Mallakastrës

1 pikë   Nëse emërton zonën kodrinore

0 pikë   Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 34 (b)   **1 pikë****Përgjigje**

Pllaja e Dumresë

1 pikë   Nëse gjen njësinë përbërëse.

0 pikë   Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 34 (c)   **1 pikë****Model përgjigjeje**

Lëndë djegëse

OSE

Naftë

OSE

Gaz natyror

OSE

Qymyrgur

OSE

Materiale ndërtimi

1 pikë   Nëse shkruan një nga pasuritë minerale.

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim OSE nuk përgjigjet fare.